

**ANALIZA MOGUĆNOSTI
SUUPRAVLJANJA KROZ
MODELE CIVILNO-JAVNIH
PARTNERSTAVA
PROSTORIMA U KULTURI
U MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJI**

SADRŽAJ

UVOD	3
METODOLOGIJA.....	3
REZULTATI ISTRAŽIVANJA I RASPRAVA	4
ORGANIZACIJSKI MODELI UPRAVLJANJA U USTANOVAMA	4
SUDJELOVANJE GRAĐANA.....	4
SURADNJA S ORGANIZACIJAMA CIVILNOG DRUŠTVA, UMJETNIČKIM ORGANIZACIJAMA ILI UMJETNICIMA	4
ZAKLJUČAK I PREPORUKE	7

UVOD

Analiza mogućnosti suupravljanja kroz modele civilno-javnih partnerstava prostorima u kulturi u Međimurskoj županiji je jedna od analiza u setu analiza koje je Platforma za Društveni centar Čakovec naručila od ACT Grupe u projektu Nove prakse - sudioničko upravljanje zgradom Scheier u okviru poziva Kultura u centru - potpora razvoju javno-civilnog partnerstva u kulturi.

Analize su vezane uz dosadašnje prakse su-upravljanja u kulturi, dostupnosti sadržaja, smještaja rezidencijalnih i produkcijskih programa. Sadržaj i nalazi analiza će Platformi pomoći u daljnjem razvoju zgrade Scheier kao društveno-kulturnog centra te mogućnostima suradnje s drugim akterima u kulturi u Međimurskoj županiji.

Ovaj dokument daje prikaz dosadašnji praksi i razmišljanja vodećih osoba u javnim institucijama u kulturi o suradnji s građanima i sudjelovanju građana u suupravljanju i kreiranju programa.

Cilj istraživanja je ispitati dosadašnje prakse i modele uključivanja građana. Pretpostavili smo da ustanove surađuju s građanima (koji djeluju kroz organizacije civilnog društva) na kreiranju programa koji je u skladu sa strategijama ustanovama. Pretpostavili smo da ne postoje modeli utjecaja građana na politiku i strategiju ustanova kao ni modeli suupravljanja prostorima u kulturi.

METODOLOGIJA

Za istraživanje je korišten polustrukturirani intervju s vodećim osobama javnih institucija u kulturi Međimurske županije. Pozivi su odaslani na sve javne institucije u gradovima Čakovec, Prelog i Mursko Središće. Pozivu su se odazvali:

- Centar za kulturu Čakovec koji obuhvaća prostore dvorana CZK Čakovec, Mala scena Vinko Lisjak u podrumu, i izložbeni salon na katu
- Muzej Međimurja koji obuhvaća prostore Palače Staroga grada, Fortifikacije Staroga grada te izdvojene lokacije Memorijalna zbirka Ladislava Kralja Međimurca (i pripadajući Kraljev vrt) i arheološki park Sv. Jelena (bivši Pavlinski samostan kraj Šenkovca).
- Knjižnica Nikola Zrinski Čakovec koja obuhvaća Opći odjel te novi dio u zgradi bivšeg Časničkog doma koji se sastoji od igraonice za djecu i studentskog odjela u prizemlju te dječjeg odjela i multimedijalne dvorane na katu.
- Muzej Croata insulanus Grada Preloga

REZULTATI ISTRAŽIVANJA I RASPRAVA

ORGANIZACIJSKI MODELI UPRAVLJANJA U USTANOVAMA

Sve ustanove imaju ravnatelje koji upravljaju organizacijom. CZK Čakovec, Muzej Međimurja i Knjižnica Nikola Zrinski imaju upravno vijeće. Muzej Međimurja ima i stručno vijeće.

Ravnatelji su birani od strane osnivača ustanova, gradova odn. Županije. Sukladno zakonu, za ravnatelja se raspisuje javni natječaj.

4 člana Upravnog vijeća CZK Čakovec imenuje Grad Čakovec iz redova uglednih kulturnih djelatnika, jednog člana imenuje stručni kolegij CZK iz svojih redova. 3 člana upravnog vijeća Muzeja Međimurja imenuje Međimurska županija, jednog člana Stručno vijeće iz svojih redova i jednog člana svi radnici. Stručno vijeće čini stručno muzejsko osoblje.

SUDJELOVANJE GRAĐANA

Sve institucije kao model suradnje građana navode mogućnost davanja povratne informacije kroz 2 kanala:

- društvene mreže (kod svih Facebook),
- direktnim kontaktom. Nije jasno tko, kako i kada može stupiti u direktni kontakt s osobljem ustanova, pa pretpostavljamo da ovaj način nije strukturiran (poput otvorenih vrata ili termina za davanje prijedloga), nego da se ovdje radi o davanju prijedloga od strane građana s kojima je već uspostavljena određena suradnja ili institucija dogovara termin sastanka kada se pojavi upit za to od strane građanstva.

Sve institucije navode da uzimaju u obzir prijedloge koji su konstruktivni.

SURADNJA S ORGANIZACIJAMA CIVILNOG DRUŠTVA, UMJETNIČKIM ORGANIZACIJAMA ILI UMJETNICIMA

Sve 4 institucije navode da imaju jaku dobru suradnju s udrugama. S udrugama koje se bave srodnim djelatnostima i imaju srodne ciljeve kao i pojedine institucije.

„Za dane židovske baštine smo zajedno s njihovom udrugom napravili u Scheierici obilježavanje tih dana. Sad već 2 godine za redom radimo s udrugom čipkarica iz Sv.

Marije na Muri, radimo sa zlatarima iz Donje Dubrave, upravo završavamo 4. dokumentarni film o međimurskoj popevki - nema udruge koju nismo prošli po Međimurju koja se bavi pjevanjem, kulturno-umjetničkim izražavanjem a da je nismo posnimili barem audio ili video i uvrstili u tu prezentaciju. U principu dosta surađujemo na terenu, idemo aktivno prema njima.“

Sve institucije su otvorene za prijedloge od strane udruga. 2 institucije djeluju aktivno prema udrugama i na taj način počinju i razvijaju suradnje.

Sve institucije imaju 2 osnovna modela suradnje:

- Najam prostora.

U ovom slučaju samo površno provjeravaju o kakvom je sadržaju riječ i sadržaj ne mora biti u skladu s djelatnostima i ciljevima ustanove.

Muzej Međimurja iznajmljuje: muzejsko-informativni centar, izložbeni salon, vjenčalonu i atrij. Muzej ne iznajmljuje Memorijalnu zbirku Ladislava Kralja Međimurca i pripadajući Kraljev vrt, a za renovaciju prostora navode 2021. godinu i kasnije jer su trenutno zauzeti s renovacijama drugih objekata kojima upravljaju.

CZK Čakovec iznajmljuje sve prostore: dvorana CZK Čakovec, Mala scena Vinko Lisjak u podrumu i izložbeni salon na katu.

Knjižnica Nikola Zrinski Čakovec iznajmljuje multimedijalnu dvoranu.

Muzej Croata insulanus Grada Preloga iznajmljuje multimedijalnu dvoranu i galerijski prostor.

2 institucije imaju niže cijene najma korištenja za lokalne udruge (Muzej Prelog) ili lokalne srodne udruge (CZK Čakovec za gradsku zajednicu kulture).

- Partnerstvo na zajedničkoj organizaciji programa.

U ovom slučaju, sadržaj mora biti u skladu s djelatnostima i ciljevima ustanove.

Sve institucije navode da je za partnersko organiziranje nužno reagiranje unaprijed. Obično je to kalendarska godina prije godine u kojoj će se održati događaj/sadržaj. Razlog je taj što institucije moraju događaje staviti u svoje godišnje planove (koje prihvaćaju njihovi osnivači) i rezervirati prostore.

Sve institucije navode da imaju dugoročne suradnje ili opetovane suradnje s pojedinim udrugama i da takve suradnje nastoje održavati.

U tablici 1. su navedeni tipovi suradnje s organizacijama civilnog društva. Vidljivo je postojanje različitih vrsti suradnji po stupnju uključenosti građana. CZK Čakovec ima djelomično pokriveno i sudjelovanje istaknutih kulturnih djelatnika iz zajednice u strateškom razvoju, kroz upravno vijeće.

Tablica 1. Tipovi suradnji s građanima i organizacijama civilnog društva (OCD)

	Centar za kulturu Čakovec	Muzej Međimurja	Knjižnica Nikola Zrinski Čakovec	Muzej Croata insulanus Grada Preloga
Najam ili donacija prostorija za pojedini sadržaj	Da	Da.	Da	Da
Prihvata umjetnika kojeg je dovela OCD i organiziranje programa s vaše strane	Da	Da	Da	Da
Zajednička organizacija programa s nekom OCD	Da	Da	Da	Da
Dugoročna suradnja s OCD na zajedničkoj organizaciji sadržaja	Da	Da	Da	Da
Uključivanje građana i OCD u strateški razvoj ustanove	Djelomično, kroz upravno vijeće.	Ne	Ne	Ne

U kreiranju programa, bilo samostalnih ili suradničkih, institucije imaju 2 kriterija: broj posjeta, važnost sadržaja za misiju ustanove i kulturu (većinom tradicijsku kulturu).

ZAKLJUČAK I PREPORUKE

Institucije navode dobru suradnju s građanima i dobre modele primanja povratnih informacija i davanja prijedloga. Ovo se razlikuje od mišljenja građana prikupljenih u istraživanju javnog mijenja o participativnim modelima (v. dokument Suradnički modeli u kulturi u Međimurskoj županiji - Istraživanje javnog mijenja). Razlozi za različita mišljenja 2 strane mogu biti različiti: ili građani davanje komentara za društvenim mrežama ne smatraju adekvatnim modelom ili građani nisu svjesni da društvene mreže služe institucijama za prikupljanje povratnih informacija ili institucije ne komuniciraju dovoljno dobro svrhu svojih stranica na društvenim mrežama. Istraživanje javnog mijenja nije bilo na reprezentativnom uzorku, pa postoji mogućnost da se i u tom segmentu javila razlika. Institucijama se u ovom segmentu može pomoći da kvalitetnije strukturiraju i komuniciraju ovaj način uključivanja građana.

Nerazmjer je vidljiv i u pitanjima vezanima o suradnji institucija i građana (organizacija civilnog društva). Institucije navode da imaju dobru i bogatu suradnju, dok građani navode da suradnji nema ili su jako slabe. Ovo je također pitanje komunikacije jedne i druge strane. Organizacije civilnog društva (OCD) trebale bi prihvatiti i prilagoditi se načinu rada institucija. To se odnosi na pravovremeni početak dogovora (obavezno u trenutnoj godini za iduću godinu) i spremnost na dulje dogovore. Također, OCD-ovi moraju u svoje pregovore o suradnji uključiti koristi pojedinih institucija. Svaka institucija ima svoj djelokrug djelovanja, svoje strategije s ciljevima i koristima te modele rada. S druge strane institucije često ne shvaćaju agilnu prirodu OCD-ova. Društveni centar Čakovec ovdje može imati ulogu integracije. Spajati i educirati 2 strane, facilitirati dogovore.

U modelima suradničkih programa i najma prostora, vidljivo je da institucije ugl. surađuju s OCD-ovima koji se financiraju iz javnih izvora, najčešće od jedinica lokalne ili regionalne samouprave. U tom kontekstu institucije ne shvaćaju privatni i nezavisni karakter OCD-ova koji nemaju kontinuirano financiranje i snalaze se na tržištu usluga no svrha im je društvena korist, često kroz inovaciju koju je teško „prodati“ i financirati. Institucije ne rade razliku između

- nastojanja OCD-ova koji žele stvoriti određeni društveni utjecaj koji je često teško mjeriti i koji će se desiti dugoročno. Takve sadržaje je teško pokriti iz donacija ili kroz ulaznice jer okupljaju manji broj sudionika. Potrebno je naglasiti da je ovakvih inicijativa jako malo i na razini cijele Hrvatske pa institucije niti nisu mogle razviti strategije i modele za takve suradnje;
- i nastojanja aktera koji trebaju prostor za komercijalnu svrhu ili zadovoljavaju trenutni interes posjetitelja što je lako mjeriti brojem posjeta.

Ovo stanje se može poboljšati kontinuiranim radom Društvenog centra prema obje strane – institucijama i OCD-ovima. U Međimurskoj županiji niti ne postoje jaki OCD-ovi u kulturi koji bi promovirali i provodili suvremenu umjetnost, društveno angažiranu umjetnost,

transdisciplinarni pristup itd. iako postoje pojedinci koji su na tragu takvog djelovanja i kojima je potrebno pružiti podršku i infrastrukturu.

Tek nakon dobre komunikacije, edukacije i manjih pokaznih pilot projekata, nakon čega će i institucije i građani shvatiti koristi za svoje organizacije i za zajednicu, moguć je rad na daljnjem razvoju i jačanja suradničkih modela i pravih, strateških civilno-javnih partnerstava.